

Motie

Nu als één overheid aan de slag met ruimtelijke inpassing energietransitie in de ondergrond

Inleiding

Iedereen die werkt aan de energietransitie, werkt ook aan de ontwikkeling van de ondergrond. Het is daar al een drukte van belang, en die drukte neemt alleen maar toe. Op een aantal plekken kan er al niets meer bij. En dat terwijl er juist veel ruimte in de ondergrond nodig zal zijn voor het realiseren van de ambities van het klimaatakkoord. Voor de aanleg van wind op zee, voor het aansluiten van lokale zonneweides op het net en voor de transitie naar schone energie (waterstof, geothermie).

Vroeg of laat zal iedere gemeente in Nederland dus in mindere of meerdere mate te maken krijgen met de gevolgen van de energietransitie voor de ondergrond. Want de plek waar de puzzel over de ruimtelijke inpassing van de energie-infrastructuur gelegd moet worden is de gemeente. Het is aan de gemeente de energietransitie te matchen met de woningbouwopgave, de (drink)watervoorziening, klimaatadaptatie en duurzame economische groei. Boven de grond werken we daarvoor met reserveringen (bestemmingsplannen), onder de grond doen we dat nog niet. Ontwikkelingen daar volgen niet hetgeen wat we plannen, maar wat er al ligt. En daarin schuilt voor de gemeenten en voor het Rijk een risico. Want doe je er nu één omdat het kan, dan is er straks geen ruimte meer voor het ander.

Wat de energietransitie daadwerkelijk aan fysieke ruimte vraagt, is nog onvoldoende bekend. Maar als we bedenken dat verdere elektrificatie in de bestaande woningbouw minimaal een verviervoudiging van het elektriciteitsverbruik betekent (en dat slechts een onderdeel van de transitie is), is het snel duidelijk dat de energietransitie een enorme uitbreiding van de fysieke netwerken vraagt. En dat wordt ook bevestigd door de netwerkbeheerders in 'Het Energiesysteem van de Toekomst'.

Op diverse fronten en op verschillende niveaus worden de eerste serieuzere stappen gezet om de energietransitie in dit opzicht nader uit te werken. Bijvoorbeeld via de Cluster Energie Strategieën (CES). Daarin brengen de nationale industrie-clusters (Rotterdam-Moerdijk, Noord-Nederland, het Noordzeekanaalgebied, Chemelot, Smart Delta Resources en het Zesde Cluster) in kaart wat hun plannen zijn om de uitstoot van broeikasgassen te verlagen. Naast het gezamenlijke commitment van bedrijven geven de plannen ook weer wat zij van de overheid en andere partijen nodig hebben om hun doelstellingen te realiseren. Regelgeving bijvoorbeeld. En leidingnetten voor hun transitie.

In de gemeenten rond deze nationale industrie-clusters en langs de lijnen die deze industrie-clusters met elkaar en andere gemeenten moeten gaan verbinden is het risico van onvoldoende ruimte in de ondergrond groter. En juist in die gemeenten vraagt ook de nationale energietransitie om veel ruimte (nationale basisinfrastructuur). In die gemeenten ligt dus, -meer dan waar ook-, een enorme ruimtelijke inpassingsopgave. Onder de grond (en natuurlijk ook boven de grond) gaat het daar flink op de schop. Precies op die plekken waar de milieubelasting ook enorm hoog is en de kwaliteit van de bodem bij bijna elke ontwikkeling voor uitdagingen zorgt.

De cumulatie van problematiek vraagt om een grote inspanning: intensief onderzoek doen, in kaart brengen van het toekomstige gebruik van de ondergrond en keuzes maken. Want niet alles zal inpasbaar zijn. Om deze opgave goed op te kunnen pakken, hebben de gemeenten in de

energieclusters nu steun van het Rijk nodig. Willen we dat het goed gaat, dan moeten we deze opgave serieus en als één overheid op gaan pakken.

Samenwerken als één overheid én met maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en onze inwoners is voor onze gemeenten dan ook een randvoorwaarde om de puzzel op lokaal niveau te kunnen leggen. In diverse rapporten wordt echter duidelijk dat het Rijk nog te ver van de uitvoeringspraktijk van gemeenten afstaat, om haar rol goed te kunnen pakken (zie o.a. het rapport 'Als één Overheid'/studiegroep Interbestuurlijke en Financiële Verhoudingen en de 'Evaluatie van de totstandkoming van het tijdelijk handelingskader PFAS/BZK'). De gemeenten in de industrieclusters hebben het VNG-bureau nodig om het Rijk te helpen die slag wel te maken. Om er samen voor te zorgen dat alle overheidslagen samen aan de slag gaan, op een manier zoals beschreven staat in 'Als één overheid' (als gelijkwaardige partijen). Zodat in de praktijk de nodige onderzoeken et cetera om een toekomstbestendige ruimtelijke afweging te kunnen maken, snel en efficiënt kunnen worden uitgevoerd. En we met elkaar de weg kennis en ervaring op kunnen doen die van waarde is voor alle gemeenten in Nederland.

Motie

De gemeenten bijeen op 16 juni 2021 te De Haag, tijdens de vergadering van de Vereniging Nederlandse Gemeenten.

Constaterende dat:

- Vroeg of laat iedere gemeente in Nederland te maken zal krijgen met de gevolgen van de energietransitie voor de ondergrond.
- De puzzel over de ruimtelijke inpassing van de energietransitie gelegd moet worden op lokaal niveau.
- Het Rijk een aantal gemeenten vraagt daarbij ook de energie-infrastructuur die nodig is voor de nationale energietransitie in te passen.
- De opgave daardoor in het bijzonder cumuleert in die gemeenten die de nationale industrieclusters huisvesten en langs de lijnen die die clusters met elkaar moeten verbinden.
- De hoge milieubelasting de ruimtelijke inpassingsopgave in die gemeenten nog eens vergroot.
- Het Rijk daarbij nog onvoldoende aanhaakt op de lokale uitvoeringspraktijk.
- De Raad voor het Openbaar Bestuur in haar rapport over de uitvoering van het Klimaatakkoord en de energietransitie een uitspraak doet over de hoogte van de uitvoeringslasten voor gemeenten en concludeert dat de behoefte bestaat aan een mix van decentrale uitvoeringsruimte, gezamenlijke regie en ondersteunende structuren.

Overwegende dat:

- De ondergrond steeds voller wordt.
- Het nu het moment is om ons goed voor te bereiden op de inpassingsvraagstukken van de toekomst en de ondergrond te gaan reguleren.
- Er veel onderzoek nodig zal zijn om de opgave succesvol op te kunnen pakken en te verankeren in spelregels.

Roept op om:

- Het brede ruimtelijk inpassingsvraagstuk in de ondergrond gezamenlijk op te pakken.
- Met elkaar aandacht te blijven vragen bij het rijk voor meer samenhang in de nationale agenda (NOVI) richting de uitvoering om alle maatschappelijke opgaven tot een goed resultaat te brengen.

GEMEENTE VELSEN

- Het VNG-bureau de opdracht te geven samen met de gemeenten uit de industrie-clusters een samenwerkingsverband te creëren met Rijk en Provincies richting het niveau van de uitvoering, om de inpassingsproblematiek samen als één overheid op te pakken.
- Hiervoor gebruik te maken van de bijpassende middelen uit de GGU-propositie 'Fysieke Leefomgeving'.

En gaat over tot de orde van de dag.

F.C. Dales
Burgemeester
Velsen

F. Bal
Wethouder
Velsen

G.J.W. de Vries
wethouder
Heemskerk

H. Erol
wethouder
Beverwijk

M.H.F. Schuurmans-Wijdeven
burgemeester Haarlemmermeer

Motie: Bezwaarschriften WOZ via No-Cure-No-Pay kosten de gemeenschap veel tijd en geld!

De ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, bijeen op 16 juni 2021,

Constateernde dat:

- Er een explosieve groei is van door No-Cure-No-Pay-bureaus (NCNP's) ingediende WOZ-bezwaren
- NCNP's vaak werken volgens een (grotendeels geautomatiseerd) businessmodel waarbij zij gebaat zijn bij een volledig juridisch traject omdat zij verdienen aan de proceskostenvergoeding
- Daardoor de relatie tussen inwoner en gemeente formaliseert
- Daardoor de uitvoering bij uitvoeringsorganisaties en gemeenten onder grote druk komt te staan
- Het benodigde gekwalificeerd personeel steeds schaarser voor handen is
- Dit heeft geleid tot een significantie kostenstijging bij de uitvoeringsorganisaties en gemeenten, waarvan de verwachting is dat deze kosten de komende jaren fors zullen gaan toenemen.
- De gezamenlijke uitvoeringsorganisaties en gemeenten in 2020 gezamenlijk tientallen miljoenen aan extra kosten hebben gemaakt om de ingediende bezwaren van NCNP-bureaus te kunnen verwerken.
- Inwoners sneller en tegen lagere kosten geholpen kunnen worden als zij direct contact met de uitvoeringsorganisatie of gemeente opnemen en dit tegenwoordig heel laagdrempelig (bijv. via whatsapp of een QR-code op het formulier) mogelijk is

Overwegende dat:

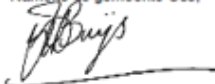
- De uitvoeringslasten als gevolg van juridische procedures tegen uitvoeringsorganisaties en gemeenten dusdanig groeien dat in de nabije toekomst een tijdige en correcte belastingheffing onder grote druk komt te staan
- De uitvoeringsorganisaties en gemeenten zich enorm inspannen om het de inwoners zo makkelijk mogelijk te maken om zelf een bezwaarschrift in te dienen en het vertrouwen van de inwoners terug te winnen
- De explosieve groei van het aantal NCNP-bureaus het gevolg is van het verdienmodel dat door de huidige regelgeving wordt gefaciliteerd: hoe meer procedures, hoe hoger de vergoedingen
- De handelswijze van een aantal van deze bureau's geënt is op zo veel en lang mogelijk procederen tegen de overheid en daarmee het wantrouwen van inwoners richting de (lokale) overheid voedt
- Een groot deel van de extra kosten voor rekening komen van gemeenten, waardoor dat geld niet kan worden ingezet voor de lokale gemeenschap

- De kosten niet in verhouding staan tot het doel. Een NCNP voor een gegrond bezwaar- of beroepschrift honderden euro's aan gemeenschapsgeld opstrijkt, terwijl dit de huiseigenaar gemiddeld maar **circa EUR 18 tot 36,- per jaar bespaart**
- Aan uitvoeringslasten een vergelijkbaar bedrag nodig is (als de totale proceskostenvergoeding) om deze bezwaar- en beroepsprocedures af te handelen.
- Gemeenten geen mogelijkheden hebben om deze kosten te verminderen omdat de procedure voor het indienen van een bezwaarschrift wettelijk is vastgelegd en NCNP bureau's geen brancheorganisatie hebben die een ethisch kader normeert.

Verzoekt het VNG bestuur:

het onderwerp NCNP-bureaus toe te voegen aan de lobby-agenda van de VNG richting de landelijke overheid, met als doel de wetgeving omtrent bezwaarschriften WOZ-waarden aan te passen, zodanig dat de aantrekkelijkheid van het verdienmodel voor de NCNP-bureaus wordt beëindigd en gemeenten verlost worden van een forse, onnodige kostenpost en grote problemen in de belasting uitvoering.

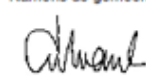
Namens de gemeente Oss,

W.J.L. Buijs – Glaudemans
Burgemeester

Namens de gemeente Boxmeer,

K.W.T. van Soest
Burgemeester

Namens de gemeente Nuenen,

J.G.M.W. Pernot
Wethouder

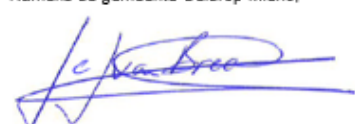
Namens de gemeente Son en Breugel,

J. Boersma
Wethouder

Namens de gemeente Geldrop-Mierlo,

J.C.J. van Bree
Burgemeester

Aan: Leden VNG
Van: College van Burgemeester en Wethouders gemeente Hilversum
Datum: 3 juni 2021
Onderwerp: motie voor ALV Vereniging Nederlandse Gemeenten van 16 juni 2021

Motie: Stop met sturen aan de achterkant

Constaterende dat:

- in het huidige systeem gemeenten de zorg dragen voor het inzamelen en verwerken van consumptiegoederen en verpakkingen die na gebruik vrijkomen bij de huishoudens;
- gemeenten geen invloed hebben op de kwaliteit en omvang van de betreffende afvalstromen;
- deze verantwoordelijkheid almaar wordt uitgebreid en de kosten almaar stijgen - kosten die onze inwoners betalen via de afvalstoffenheffing;
- uit de peiling Van Afval Naar Grondstof 2020 onder gemeenten blijkt dat alle gemeenten zich inspannen om de doelen voor afvalscheiding te halen;
- maar ook dat niet alle afvalstromen duurzaam te verwerken zijn en/of waarde behouden;
- in de Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021 van PBL naar voren komt dat Nederland voor nieuwe opgaven staat; hoogwaardiger toepassing van afvalstromen én om andere circulariteitsstrategieën in te zetten, zoals ontwerp en reparatie;

overwegende dat:

- het huidige systeem tegen het einde loopt en we zo bovenal onze nieuwe ambities en doelstellingen qua circulariteit niet behalen; het moet dus anders;
- het daarom van belang is dat de prikkel om deze vicieuze cirkel te doorbreken en échte stappen te zetten qua circulariteit, dáár ingezet wordt in het systeem waar dit nodig is en het verschil maakt - en dat is aan de voorkant van de keten. Zodat het ontwerp en de productie wordt ingericht op hergebruik na de levensduur van het product en waarde behoud;

spreekt uit dat:

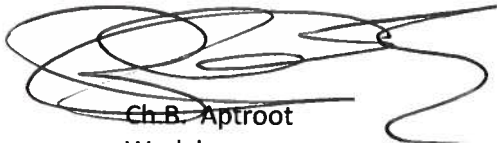
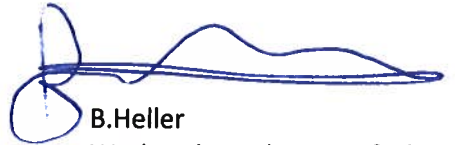
- uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid voor de milieu- en verwijderingskosten van alle consumptiegoederen en verpakkingen onontkoombaar is om uit de huidige situatie te komen waarin onze burgers worden geconfronteerd met al maar stijgende kosten van afvalverwerking en we tegelijkertijd als samenleving onze doelstellingen op het gebied van circulariteit niet dreigen te halen;
- de financiële prikkels in het systeem op de juiste plek moeten komen; aan de voorkant van de keten, bij de producent, zodat deze beloond wordt voor een circulair ontwerp;

draagt het VNG bestuur op:

- het uitbreiden van de producentenverantwoordelijkheid voor consumptiegoederen en verpakkingen als uitgangspunt over te nemen en te gebruiken in de gesprekken met het Rijk zodat dit opgenomen wordt in nieuw Rijksbeleid (zoals het Circulair Materialenplan, dit is de opvolger van het Landelijk Afvalbeheerplan met een nieuw kader en doelstellingen voor gemeenten)

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens burgemeester en wethouders van gemeente Hilversum,

Ch. B. Aptroot
Wvd. burgemeester
B. Heller
Wethouder Milieu en Afval

De motie wordt ondersteund door de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten:

*Huizen
Gooise Meren
Laren
Blaricum
Weesp
Alphen aan den Rijn
Almere
Amersfoort
Amstelveen
Bergen
Bloemendaal
Groningen
Haarlem
Heemstede
Hoorn
Leeuwarden
Lelystad
Smallingerland
Roosendaal
Uithoorn*

Motie Gooise Meren en Blaricum: **Stel naar de toekomst circulariteit centraal, niet de inzameling van PMD!**

De Algemene ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in (digitale) vergadering
bijeen op 16 juni 2021.

Constateernde dat:

1. VANG-doelstellingen voor een deel zijn opgegaan in het nieuwe beleid rond Circulaire Economie;
2. De in de afgelopen jaren gepresenteerde cijfers over de recycling van PMD – volgens onderzoek van WUR - drastisch naar beneden moeten worden bijgesteld (de gerapporteerde cijfers over recycling kwamen niet overeen met de praktijk).
3. In 2019 in de aanpassing van de Raamovereenkomst Verpakkingen (2013-2022) de VNG met het Afvalfonds is overeengekomen om de gecombineerde PMD-inzameling als uitgangspunt te hanteren.
4. De PMD-inzamelcombinatie centraal is komen te staan bij de wijze van vergoeden aan gemeenten, terwijl de hoogte van vergoeding ook op andere wijze dan door inzameling vastgesteld kan worden.
5. De kosten voor de burgers snel stijgen in zowel de fors oplopende afvalstoffenheffing als de doorberekening van evenzeer oplopende kosten die het verpakkend bedrijfsleven maakt uit hoofde van de producentenverantwoordelijkheid.
6. De kostenstijging voor burgers in grote lijnen als volgt nader geduid kan worden:
 - a) hogere kosten voor de gescheiden logistieke afvalketens (bijv.: PMD inzameling is per ton rond 4x duurder dan de inzameling van restafval)
 - b) doorberekende productkosten vanuit de producentenverantwoordelijkheid van het verpakkend bedrijfsleven: van circa €150 mln in 2015 naar €300 mln in 2021
 - c) afnemende kwaliteit van de gescheiden afvalstromen, terwijl het financiële risico sinds de aanpassing Raamovereenkomst Verpakkingen in 2019 door steeds hogere eisen deels is verlegd naar gemeenten (waarbij er een relatie is tussen de afnemende kwaliteit en de kilogramdoelstelling, en de invoering van Diftar-systemen en 'omgekeerd inzamelen')
 - d) de van rijkswege ingevoerde verhoging van de verbrandingsbelasting voor restafval van €13 naar €33 per ton (hetgeen een motivatie vormt voor de verwerkende industrie alternatieven te zoeken om onbruikbare gescheiden afvalstromen 'kwijt te raken' met het risico van milieuschade).
7. Het in veel gemeenten ingevoerde VANG-beleid heeft geleid tot oplopende kosten bij afnemende bruikbaarheid van gescheiden afvalstromen.

Overwegende dat:

8. Van de gemeentelijke doelstellingen, gericht op het verminderen van kilogrammen restafval bij huishoudens en de verhoging van de afvalscheiding, een stimulerend effect uitgaat voor alternatieve afval-categorieën naast het restafval, zonder dat dit de circulariteit noodzakelijkerwijs bevordert, en met een risico op milieuschade verderop in de keten.
9. De landelijke richtlijnen LAP-3 van het Ministerie van IenW niet voor niets de keuze voor gescheiden inzameling bij de bron afhankelijk stelt van de mate waarin bron-gescheiden afval leidt tot hergebruik als grondstof voor een functioneel vergelijkbaar product (meest recente tekst: 'leidt tot een grondstof op tenminste hetzelfde of vergelijkbaar niveau als de oorspronkelijke grondstof').
10. Deze bepaling (B3.2.1) mede bedoeld is om te voorkomen dat voor recycling onbruikbaar materiaal als het ware "gestort" wordt als vulmateriaal in nieuwe, inferieure toepassingen (bermpaaltjes, parkbankjes), waardoor in het geval van PMD meer plastic in het milieu blijft dan noodzakelijk.

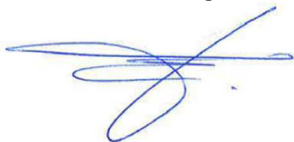
11. Gemeentelijk beleid naar burgers gericht op het beperken en beprijzen van restafval (Diftar-systemen) eraan voorbij gaat dat die burgers bij de aankoop van producten in redelijkheid niet altijd de keuze hebben om gehoor te geven aan het streven naar minder restafval en circulariteit.
12. Van de gescheiden inzameling van PMD in de afgelopen periode een nuttig effect is uitgegaan als het gaat om bewustwording, maar dat burgers zich inmiddels in toenemende mate bewust worden van wat er verderop daadwerkelijk in de afvalketen gebeurt.
13. De VNG in beleidsformulering zwaar leunt op de inbreng van de NVRD, terwijl de NVRD in de eerste plaats de belangen vertegenwoordigt van de afvalinzamel- en verwerkingsindustrie, en die belangen niet noodzakelijkerwijs overeenkomen met het publieke belang van een gebalanceerde afweging tussen milieurendement (winst voor klimaat en/of milieu), de kosten en de dienstverlening/de van burgers gevraagde inspanning.

Verzoekt het bestuur van de VNG:

- 1) Doelstellingen gericht op het beperken van de hoeveelheid restafval in kilogrammen en het verhogen van afvalscheiding - als doelen op zich van gemeentelijk afvalbeleid - los te laten nu gebleken is dat die doelstellingen ook kunnen aanzetten tot gescheiden afvalstromen (PMD, luiers) waarvan het milieu- en klimaatrendement onvoldoende is aangetoond, of zelfs contraproductief is, bij hogere kosten voor gemeenten en inspanningen van de burgers.
- 2) Alleen dan gescheiden inzameling bij de bron aan te moedigen naar gemeenten als in voldoende mate vaststaat dat daarmee een milieurendement kan worden geboekt dat de hogere kosten voor gemeenten en de inspanningen van burgers rechtvaardigt, of als daar wettelijk aanleiding toe is.
- 3) Onderzoek naar het milieurendement van gescheiden inzameling van verpakkingsmaterialen nadrukkelijk te betrekken bij de keuze wat als uitgangspunt zou moeten worden genomen bij een toekomstige herziening van de Ketenovereenkomst Verpakkingen.
- 4) In de ondersteuning van beleidsontwikkeling naar gemeenten het publieke belang van doelmatig afvalbeleid centraal te stellen en hierbij gepaste afstand te betrachten tot de afvalinzamel- en verwerkingsindustrie verenigd in belangenvereniging NVRD.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens het college van B & W van de gemeente Gooise Meren:

drs Han ter Heegde
Burgemeester

drs Barbara Boudewijnse
Wethouder (o.a. duurzaamheid)

Namens het college van B & W van de gemeente Blaricum:

mw. M.S. M. Klingenberg-Klinkhamer
Wethouder (o.a. duurzaamheid & milieu).

Aan: ALV Vereniging Nederlandse Gemeenten van 16 juni 2021

Van: Richard Kortenhoeven, wethouder gemeente Wierden, Jaimi van Essen, wethouder gemeente Losser

Datum: 3 juni 2021 (gewijzigd 9 juni 2021)

Onderwerp: motie Voorkomen massale afkeur van verpakkingsmateriaal voor ALV Vereniging Nederlandse Gemeenten van 16 juni 2021.

Motie: Voorkomen massale afkeur van verpakkingsafval

Constateernde dat:

- in het huidige systeem gemeenten de zorg dragen voor het inzamelen (en indien gewenst de verwerking) van verpakkingen die na gebruik vrijkomen bij de huishoudens;
- dat deze afvalstroom onder de huidige afspraken (UMP Verpakkingen) zonder bewerking niet of nauwelijks kan voldoen aan de afspraken die in het uitvoeringsprotocol met het verpakkende bedrijfsleven gemaakt zijn;
- dat er in Twente daardoor sprake is (geweest) van massale afkeur en verbranding van verpakkingsafval ondanks grote inspanningen van deze gemeenten en haar inwoners;
- dat er in Twente met Nedvang gezien deze situatie aanvullende afspraken zijn gemaakt tot 1 juli 2021;
- er veel acties zijn uitgevoerd om de kwaliteit te verbeteren. Dit wel geleid heeft tot enige verbetering maar de doelstelling van 15 % vervuiling niet gehaald wordt;
- gemeenten minimale invloed hebben op de kwaliteit en omvang van de betreffende afvalstroom, maar wel de onmiddellijke financiële gevolgen van afkeur moeten dragen;
- dit kosten zijn die onze inwoners betalen via de afvalstoffenheffing;
- dat dit in gaat tegen het uitgangspunt dat de producenten financieel verantwoordelijk zijn voor het inzamelen en verwerken van verpakkingsafval;
- dat voor verbetering van de kwaliteit van ingezameld PMD (voor consumenten) duidelijker kan worden gemaakt welke materialen nu wel of niet tot deze afvalstroom behoren;
- in de Integrale Circulaire Economie Rapportage 2021 van PBL naar voren komt dat Nederland voor nieuwe opgaven staat; hoogwaardiger toepassing van afvalstromen én om andere circulariteitsstrategieën in te zetten, zoals ontwerp en reparatie;

overwegende dat:

- als wij per 1 juli 2021 terug gaan naar afspraken uit het UMP namelijk tot 15% vervuiling dit betekent dat ongeveer 90% kan worden afgekeurd en verbrand;
- het afkeuren en vervolgens verbranden van grote hoeveelheden verpakkingsafval zorgt voor een afnemende bereidheid van inwoners om hun afval te scheiden;
- wij nauwelijks kunnen voldoen aan de in het uitvoeringsprotocol gestelde afspraken (zonder bewerking van deze afvalstroom);
- er een tijdelijke tussenoplossing voor Twente is gemaakt, maar meerdere gemeenten hiermee geholpen kunnen zijn;

- consumenten beter geholpen kunnen worden om te weten wat er in welke afvalstroom thuis hoort;
- dat de VNG via de daarvoor bestaande werkgroepen het Rijk oproept om te verplichten dat producenten op hun verpakking aangeven in welke afvalstroom hun product als grondstof opnieuw gebruikt kan worden;

spreekt uit dat:

- we moeten voorkomen dat gemeenten terugvallen op bestaande afspraken wat leidt tot een situatie waarbij nagenoeg al het ingezamelde verpakkingsmateriaal kan worden afgekeurd en verbrand. Daartoe zou het beoordelingsprotocol (UMP verpakkingen) gewijzigd moeten worden of aanvullende afspraken worden gemaakt om voor alle gemeenten de tussencategorie 15-35 procent te creëren;
- het Rijk wordt opgeroepen om te verplichten dat de producenten op hun verpakkingen vermelden in welke afvalstroom de verpakking hoort, om zodoende de consument beter op weg te helpen met het scheiden van afval;

draagt het VNG bestuur op:

- dit standpunt als uitgangspunt te nemen in de gesprekken met het Rijk en andere partijen inzake inzameling en verwerking van afval om de verwerking zo circulair mogelijk te laten verlopen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden en de gemeente Losser,

Burgemeester en wethouders van de gemeente Wierden,
de wethouder,

Richard Kortenhoeven

de burgemeester,

Doret Tigchelaar

Burgemeester en wethouders van de gemeente Losser
de Wethouder,

Jaimi van Essen

Cia Kroon

De motie wordt mede ondersteund door 13 Twentse gemeenten:

Motie: Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, bijeen op 16 juni 2021.

Stelt vast dat,

- de Omgevingswet een Rijkswet is die gemeenten (onder medebewind) uitvoeren die het instrumentarium biedt om de opgaven in het fysieke domein in samenhang aan te pakken;
- er op dit moment onvoldoende zekerheid, duidelijkheid en betrouwbaarheid is over de datum van inwerkingtreding van de wet, de (invoerings)kosten én een functionerend DSO;
- verder uitstel zorgt voor een verminderd vertrouwen in de overheid, verdere verhoging van de invoeringskosten en een onwerkbaar uitvoeringspraktijk;
- dit afbreuk doet aan de vastgestelde ambities en doelen van de wet die we gezamenlijk nastreven bij de uitvoering;
- we de financiële lasten niet willen afwentelen op onze inwoners en ondernemers én geen afbreuk willen doen aan het niveau van dienstverlening noch de voortgang van ontwikkelingen en andere ruimtelijke opgaven en ambities (zoals de woningbouwopgave en energietransitie);
- begrotingen van gemeenten het niet toelaten extra financiële lasten op te vangen.

Overwegende dat,

- gemeenten hebben ingestemd met het 'Hoofdpijnenakkoord financiële afspraken stelselherziening Omgevingsrecht';
- hierin is afgesproken dat de eigen transitiekosten worden gedragen door de bevoegde gezagen;
- uit het Integraal Financieel Beeld van de Omgevingswet blijkt dat de verwachte transitiekosten voor gemeenten in de periode tot eind 2029 oplopen tot een bedrag tussen 1,1 en 1,7 miljard euro;
- 10 jaar terugverdientijd is geaccepteerd door de minister en bestuurlijke partners als termijn waarop de Omgevingswet na inwerkingtreding budgetneutraal moet kunnen worden ingevoerd;
- het nieuwe uitstel van de wet wederom samenhangt met een niet functionerend DSO-LV én een verhoging van invoeringskosten met zich meebrengt;
- het Rijk verantwoordelijk is voor de kosten van de ontwikkeling van een functionerend DSO-LV;
- de minister aangeeft dat financiële compensatie van (een deel van de) invoeringskosten een optie is om de financiële effecten van de Omgevingswet te verbeteren;
- wij verwachten dat de 10 jaar terugverdientijd niet haalbaar is én dat gemeenten niet 10 jaar kunnen wachten op compensatie zonder te moeten snijden in andere voorzieningen;
- gemeenten op basis hiervan én zolang er geen andere afspraken zijn gemaakt verhoogde financiële risico's voorzien bij inwerkingtreding van de wet;
- we om die reden in 2022 compensatie willen voor de verhoogde invoeringskosten.

Besluit om de VNG op te dragen om:

1. alles in het werk te stellen om te zorgen dat de nieuwe datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet écht de allerlaatste keer is dat sprake is van uitstel. Daarbij moet voldaan worden aan de volgende voorwaarden:

- a. Maak hard en concreet en zorg voor afspraken in overleg met de minister dat de nieuwe datum betrouwbaar is.
 - b. Zorg voor een einde aan de onzekerheid doordat instrumenten, informatie en financiën op orde zijn en dat er helderheid komt over voortslepende vragen en processen en vooruitgeschoven vraagstukken vóór inwerkingtreding van de wet.
 - c. Zorg voor een betrouwbare, werkbare en haalbare datum met een werkbaar en goed functionerend DSO.
2. Alles te doen wat in zijn macht ligt om de minister er toe te bewegen dat de stijgende invoeringskosten voor gemeenten worden gecompenseerd. Wij maken daarbij onderscheid tussen:
 - a. Compensatie van de invoeringskosten in het jaar 2022, om het vele werk dat in jaar van inwerkingtreding moet worden gedaan voor een verantwoorde start van de wet. De VNG bepaalt een passende hoogte van het bedrag rekening houdend met de resultaten van het KPMG rapport waarin een bedrag van 150 mln wordt genoemd n.a.v. het 1^e jaar uitstel.
 - b. Voorlopige compensatie op de vastgestelde financiële evaluatiemomenten gedurende de 10 jaar na inwerkingtreding, te weten in 2022, 2023 en 2027, indien op die momenten uit de berekeningen blijkt dat de 10 jaar terugverdientijd niet gehaald wordt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Gemeente Moerdijk

Burgemeester A.J. Moerkerke

Wethouder D.J. Brummans

Ondersteund door de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Roosendaal, Rucphen en Zundert

Bijlage 1: Motivatie van motie: Betrouwbaarheid datum inwerkingtreding en compensatie kosten uitstel Omgevingswet

Inleiding en doel

Gemeenten zijn druk bezig met de implementatie van de Omgevingswet per 1 januari 2022. Het uitstel en de onzekerheid rondom de invoeringsdatum trekt een steeds grotere wissel op die voorbereiding. Naar aanleiding van de brief van de minister d.d. 26 mei 2021 over het uitstel van de datum van inwerkingtreding naar 1 juli 2022 maken gemeenten zich zorgen over de werkbaarheid, haalbaarheid en betrouwbaarheid van deze wetswijziging en de invoeringskosten. In bovenstaande brief wordt een voorstel gedaan voor een nieuwe datum, maar definitieve duidelijkheid over die datum, de gevolgen hiervan voor de wetswijziging én mogelijke tijdelijke maatregelen volgen pas ná een parlementair proces in het najaar van 2021.

Het uitstel en de onzekerheid rondom de invoeringsdatum zet de betrouwbaarheid en de geloofwaardigheid van de overheid onder druk. Het stelt gemeenten wederom voor toenemende invoeringskosten. Daarnaast trekt het een steeds grotere wissel op de voorbereiding door de onrust en onzekerheid waar niet op te organiseren is. Dit alles zonder dat er vanuit het Rijk zekerheid of duidelijkheid wordt gegeven of we hier definitief een compensatie voor kunnen verwachten.

Gerede twijfels bestaan reeds over de realiteit van een budgetneutrale overgang voor gemeenten op de middellange termijn (<10 jaar). Uit het Integraal Financieel Beeld van de Omgevingswet blijkt dat de verwachte transitiekosten voor gemeenten in de periode tot eind 2029 oplopen tot een bedrag tussen 1,1 en 1,7 miljard euro. De door KPMG gerapporteerde gemeentelijke invoeringskosten voor het jaar 2022 naar aanleiding van 1 jaar uitstel bedragen 150 mln extra. Nu is sprake van wederom een half jaar uitstel en extra kosten die daar bovenop komen.

Er is kortom sprake van een toename van de invoeringslasten en onderschatting van de hoogte van de structurele lasten. Dit heeft directe consequenties voor de begrotingen die niet de ruimte bieden om deze extra lasten op te vangen. Of hier compensatie voor komt en van welke orde is onbekend. Wij blijven de eerdere motie "budgetneutrale overgang naar de Omgevingswet" steunen. Maar om bovenstaande redenen is door gemeente Moerdijk, ondersteund door De6 regio gemeenten, een motie voor de Algemene Ledenvergadering van de VNG van 16 juni voorbereid. Deze bijlage dient als achtergrondinformatie bij de motie.

Hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord (2016) is afgesproken dat de transitiekosten worden gedragen door de eigen organisatie. Dit wijkt af van de reguliere afspraken dat het Rijk deze transitiekosten draagt bij een wetswijziging. Transitiekosten hangen samen met regelgeving, digitalisering en invoering. Herhaaldelijk slaagt het Rijk er niet in tijdig een werkend digitaal (DSO-LV) te realiseren. Hierdoor lopen de transitiekosten voor gemeenten wederom op. Alle bevoegd gezagen betalen mee aan de verdeelsleutel van de uitvoeringskosten van het informatiepunt en digitale stelsel. Hier is voor gemeenten een maximale last gekoppeld aan de structurele kosten van 18 mln/jaar. Een bedrag van omgerekend circa €1,- per inwoner per gemeente. Kosten waarvoor we niet geleverd krijgen wat is beloofd: een werkend DSO en inwerkingtreding van de Omgevingswet.

Er is bij gemeenten nog geen sprake is van (of zicht op toekomstige) jaarlijkse besparingen, danwel structurele vermindering van lasten...in tegendeel.

De principeafpraak waar aan vast wordt gehouden in het hoofdlijnenakkoord is dat het Rijk de investeringskosten draagt. Tevens is aangegeven dat in ieder geval een half jaar voor inwerkingtreding van de wet de financiële consequenties van de gehele stelselwijziging in beeld worden gebracht. Hier is in de huidige aanpak geen sprake van. Om die reden geeft dit aanleiding om

nadere afspraken te maken over directe (voorlopige) compensatie die samenhangt met de uitvoering als gevolg van het niet nakomen van de afspraken.

Motie

Om te voorkomen dat de implementatiedatum wederom schuift, én om te voorkomen dat de implementatie voort gaat terwijl wij opdraaien voor de oplopende invoeringskosten (en wij betalen voor een functionerend DSO) dienen we deze motie in. De gemeentelijke begrotingen staan onder druk, er is sprake van langdurige onzekerheid en een onwerkbaar uitvoeringspraktijk. Door het blijven schuiven van de datum van inwerkingtreding worden gemeenten op extra invoeringskosten gejaagd. Deze motie dient het belang om de financiële en uitvoeringsconsequenties van het schuiven met de datum t.b.v. een voorschot op korte termijn te agenderen. Daarmee de VNG te steunen in haar overleg met het ministerie en de koepels. Om als betrouwbare overheid te functioneren en de verdere implementatie met duidelijkheid en zekerheid voort te kunnen zetten.

Gemeente Leusden

MOTIE

Aan	: Bestuur van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Cc	:
Van	: Gerolf Bouwmeester, Burgemeester gemeente Leusden
Datum	: dinsdag 8 juni 2021
Betreft	: Motie ALV van de VNG, dd 16 juni 2021

Motie: Geen (duurzaamheids-) doelen bereiken met dwangarbeid of kinderarbeid

De Algemene Ledenvergadering van de VNG, bijeen op 16 juni 2021,

Constateerende dat:

- Kinderarbeid en dwangarbeid in productieketens wereldwijd een probleem is;
- Dat dit zich onder andere voordoet in de mijnbouw en grondstofproductie voor productketens verbonden aan de energietransitie, zoals polysilicium;
- Polysilicium een veelgebruikte bulkgrondstof is, onder andere voor zonnepanelen en computerchips;
- China de belangrijkste producent is op wereldschaal van polysilicium;
- In China, in de belangrijkste productieregio van polysilicium, Xingjiang, sprake is van een mensenrechtenprobleem met de bevolkingsgroep Oeigoeren;
- Er geen keteninitiatief is dat de mensenrechten borgt voor productketens waar polysilicium deel vanuit maakt;
- Van alle producten waarin polysilicium verwerkt wordt, waar ook ter wereld geproduceerd, niet is uit te sluiten dat er sprake is van dwangarbeid in de productieketen.

Overwegende dat:

- Gemeenten een regierol hebben in de energietransitie;
- Er recent ophef is ontstaan over zonneprojecten die met "besmette" zonnepanelen worden gerealiseerd;
- Dit het draagvlak voor de energietransitie ondermijnt;
- Veel gemeenten een fairtrade en/of ethisch inkoopbeleid hebben;
- Het wenselijk is om zowel bij eigen inkoop als bij realisatie van duurzame energieprojecten door derden dwang- en kinderarbeid in de keten uit te kunnen sluiten;
- Dit een zaak is die gebaat is bij inspanningen van Nederland in internationale samenhang.

Draagt het VNG bestuur op:

- Bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan te dringen op initiatieven die leiden tot transparante materiaalketens, waarmee dwang- en kinderarbeid uitgesloten kan worden in de productketens van onder meer zonnepanelen;
- Bij de ministeries van Buitenlandse Zaken en van Ontwikkelingssamenwerking aan te dringen op diplomatieke druk om mee te werken aan transparantie in de genoemde productketens en het beëindigen van dwangarbeid.

- In de contacten met de beide ministeries ook op te roepen hierin op Europees niveau samen te werken;
- Hierover aan de leden te rapporteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens burgemeester en wethouders van gemeente Leusden

Gerolf Bouwmeester

Burgemeester

Motie

Zonder geld geen gemeenten

De Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, in (digitale) vergadering bijeen op 16 juni 2021,

Constaterende dat

- Uit het rapport 'Stelsel in Groei'¹ is gebleken dat de gemeenten alleen al in 2019 ca. 1,7 miljard euro tekortkwamen voor de jeugdzorg,
- Uit het adviesrapport 'RUST-REINHEID-REGELMAAT, evenwicht in de bestuurlijk-financiële verhoudingen'² blijkt dat het Rijk een koekoeksjong in de gemeentelijke financiën heeft geplaatst, en dat de ROB het Rijk oproept niet meer te winkelen met andermans portemonnee,
- Er behalve bovenstaande rapporten, nog veel meer onderzoeken zijn gedaan en rapporten zijn verschenen (onder andere van de toezichthoudende provincies) waaruit blijkt dat de financiële tekorten niet worden veroorzaakt door incidenteel slecht management van een enkele gemeente, maar zich voordoen bij een heel groot deel van de 352 Nederlandse gemeenten,
- Uit alle rapporten blijkt dat de oorzaak van de financiële tekorten ligt bij het Rijk dat, door een stapeling van kortingen (opschalingskorting) overheveling van taken zonder voldoende middelen (jeugdzorg) of sturingsmogelijkheden (jeugdzorg en Wmo), gemeenten voor een onmogelijke opgave heeft gesteld,
- Dat een deel van de gemeenten de begroting – ondanks (te) ver doorgevoerde bezuinigingen – niet meer sluitend krijgt, en dat een ander deel van de gemeenten de begroting alleen nog sluitend krijgt door een beroep te doen op de reserves, waarbij structurele kosten worden gedekt door incidenteel geld, wat op termijn dus niet volgehouden kan worden,
- Dat de inwoners van de gemeenten worden geconfronteerd met allerlei ongewenste bezuinigingen op belangrijke voorzieningen op het gebied van sport en cultuur, zoals het (deels) sluiten van zwembaden en bibliotheken, bezuinigingen op onderhoud van de openbare ruimte, op de handhaving, op Wmo, zorg en welzijn (gesloten buurthuizen), en

¹ Opgesteld door AEF in opdracht van Ministerie van VWS, BZK, Financiën en JenV, en de VNG, 15 december 2020. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/12/15/stelsel-in-groei>

² Opgesteld door de Raad voor het Openbaar Bestuur, 11 maart 2021.

<https://www.raadopenbaarbestuur.nl/documenten/publicaties/2021/03/11/adviesrapport-rust-reinheid-regelmaat>

alle andere terreinen waarop gemeenten zorgen voor de inwoners van Nederland,

Overwegende dat

- De democratische stabiliteit dreigt te verdwijnen uit gemeenten waar onder druk van de financiële problematiek steeds meer goede wethouders opstappen, en steeds meer raadsleden aangeven: 'We zijn raadslid geworden omdat we het allerbeste willen voor onze gemeente en niet om de gemeente kapot te bezuinigen!'
- Er al langere tijd door gemeenten, in groepen, alleen en door de VNG wordt aangegeven dat de situatie onhoudbaar is geworden, zoals toen op 2 juli 2020 – en dat was niet voor het eerst – de gemeenten demonstreerden op Het Binnenhof, om aandacht te vragen voor de penibele situatie,
- Alle rapporten, overleggen, acties, bidden en smeken totaal niet voldoende hebben opgeleverd,³
- Ook de 613 miljoen die Staatssecretaris Blokhuis in april 2021 ter beschikking stelde voor de jeugdzorg te weinig soelaas biedt voor de tekorten van de gemeenten in 2021 en dat het Rijk tot nu toe geen enkel perspectief heeft geboden voor 2022 en verder, waardoor het sluitend maken van de begroting in veel gemeenten onmogelijk wordt of zal leiden tot nog forsere bezuinigingen en het sluiten van nog meer belangrijke voorzieningen,

Draagt het bestuur van de VNG op

Indien

- a) Voor de jaren 2021 en 2022 er geen extra middelen van het Rijk komen om de tekorten - van de jeugdzorg (1,7 miljard per jaar) plus de andere tekorten die de VNG inmiddels heeft onderkend zoals o.a. veroorzaakt door de aanzuigende werking van de Wmo – terug te dringen, en
- b) Bij de kabinetsformatie niet daadwerkelijk wordt geregeld
 - dat de gemeenten structureel over voldoende middelen kunnen beschikken via het gemeentefonds, en dat de gemeenten sturingsmogelijkheden en bevoegdheden krijgen die bij hun taken en verantwoordelijkheden passen,
 - dat wordt geregeld dat gemeenten nooit meer in een situatie terecht kunnen komen waarbij wel de taken, maar niet de middelen bij de gemeenten terecht komen

³ Het bevrozen (en niet afschaffen) van de steeds hoger wordende opschalingskorting, en de 2x 300 mln voor de jeugdzorg, waar 1,7 miljard (op termijn wellicht 1,3 miljard) per jaar nodig is.

Over te gaan tot de volgende maatregelen, waarbij het bestuur de ruimte krijgt om op basis van de actualiteit naar bevind van zaken te handelen:

- I. Indien het gestelde onder a) in het najaar van 2021 niet is geregeld niet meer met het kabinet te overleggen over nieuw beleid (en voor de ALV in het najaar met een nader voorstel te komen),
- II. Indien het gestelde onder a) en b) niet is geregeld⁴ voor het einde van het jaar, alle overleggen tussen VNG en Rijk op te schorten, dus ook al het reguliere overleg over al lopende zaken,
- III. Indien het gestelde onder a) en b) in het voorjaar van 2022 niet heeft geresulteerd in én voldoende geld én aandacht van de regering en de Tweede Kamer, dan over te gaan op het 'teruggeven', niet uitvoeren en niet meer aanpakken van nieuwe taken, zoals bijvoorbeeld (volgorde nog nader te bepalen op voorstel van de VNG in de ALV van juni 2022):
 - niet langer schatkistbankieren
 - stoppen met de uitvoering van de inburgeringswet
 - niet verder invoeren van de omgevingswet, waar mogelijk terugdraaien
 - geen begrotingen meer indienen bij de provincie
 - alle niet urgente jeugdzorg opschorten voor zover de kosten uitstijgen boven het beschikbare budget,
 - niet meewerken aan bouwplannen van het Rijk voor meer woningen
 - niet meer handhaven op zaken waarvan de boetes naar de rijkskas gaan
 - Wmo-voorzieningen niet meer verstrekken aan inwoners van wie de gemeente denkt dat zij het zelf kunnen betalen
 - niet meer meewerken aan de energietransitie
 - niet meewerken aan Wet open overheid
 - stoppen met het onderbrengen van statushouders
 - niet meewerken aan bestemmingsplanwijzigingen op verzoek van het Rijk (bv bij rijkswegen)
 - alle rekeningen voor urgente jeugdzorg niet betalen, maar naar het Rijk sturen ter betaling
 - geen cijfers meer leveren voor het CBS
 - verstrekking van Wmo-voorzieningen opschorten voor zover de kosten uitstijgen boven het beschikbare budget (budget 2018 vóór abonnementstarief)
 - niet meer meewerken aan de opvang van asielzoekers in AZC's
 - onderhoud van alle schoolgebouwen wordt uitgesteld, etc.

⁴ Het gemeentefonds moet zijn aangepast en er zijn afspraken gemaakt over de wijziging van wet- en regelgeving om de gemeenten voldoende sturingsmogelijkheden te geven en ervoor te zorgen dat een goede verhouding tussen Rijk en gemeenten is hersteld.

En gaat over tot de orde van de dag,

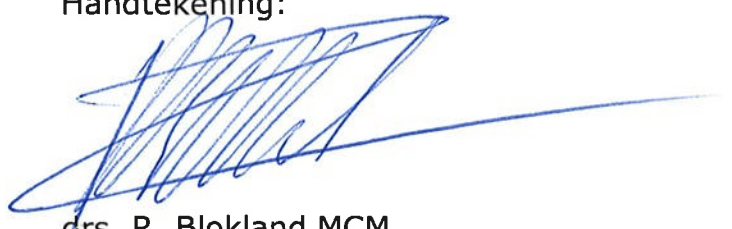
Gemeente Zoetermeer

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. M.J. Bezuijen
Burgemeester

Handtekening:

A handwritten signature in blue ink, featuring a series of sharp, angular strokes and a long horizontal stroke extending to the right.

drs. R. Blokland MCM
Griffier